

قلدرگ و مشکلات همراه

مولف

یوسف نعمتیان

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۷

سرشناسه	: نعمتیان، یوسف، ۱۳۷۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: قلدری و مشکلات همراه/ مولف یوسف نعمتیان.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۴۴ ص؛ ۱۴×۲۱×۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۳۸۶-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: زورگویی
موضوع	: Bullying
رده بندی کنگره	: ۶۳۷BF / ۱۳۹۷۹۷ ن
رده بندی دیویی	: ۴۱۸/۱۵۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ / شماره: ۶۶۴۸۰۸۸۲

قلدری و مشکلات همراه

مؤلف: یوسف نعمتیان

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ: اول ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۳۸۶-۷

قیمت ۱۳۰۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۹

پیشگفتار

۱۱

بخش اول: مقدمه و ضرورت مساله

بخش دوم: ۱-۲-۱- مفهوم قلدری

۲-۱-۲- انواع قلدری

۳-۱-۲- علائم قلدری

۴-۱-۲- شیوع قلدری

۵-۱-۲- علل قلدری

۱-۵-۱-۲- عوامل زیستی

۲-۵-۱-۲- عوامل روان‌شناختی

۶-۱-۲- پیامدهای قلدری

۷-۱-۲- ویژگی‌های افراد درگیر در قلدری

۸-۱-۲- نظریه‌ی اولویوس

۹-۱-۲- طبقه‌بندی قلدرها

۱۰-۱-۲- شکلگیری یک شخصیت قلدر

ویژگی‌های قربانیان منفعل

ویژگی‌های قربانی/قلدر (قربانی تحریک‌کننده)

۱-۱-۲- دیدگاه‌های مختلف در مورد قلدری

۱. دیدگاه خانواده

۲. دیدگاه اجتماعی- فرهنگی

۳. دیدگاه شناختی

۴. دیدگاه عصبی-زیستی

error! Bookmark not defined.

۴-۲ افسردگی

error! Bookmark not defined.

۱-۴-۲ سیر افسردگی

error! Bookmark not defined.

۲-۴-۲ افسردگی در کودکان و نوجوانان

error! Bookmark not defined. ۳-۴-۲ همه‌گیرشناسی افسردگی کودکان و نوجوانان.

error! Bookmark not defined.

۴-۴-۲ سبب‌شناسی

error! Bookmark not defined. نظریه‌های آسیب‌شناسی عمده در سبب‌شناسی اختلالات خلقی.

error! Bookmark not defined.

۱-۴-۴-۲ عوامل زیستی

error! Bookmark not defined.

۲-۴-۴-۲ عوامل روانی اجتماعی

error! Bookmark not defined.

۳-۴-۴-۲ عوامل سایکودینامیک

error! Bookmark not defined.

۴-۴-۴-۲ نظریه شناختی

error! Bookmark not defined.

بخش سوم: بحث و نتیجه‌گیری

error! Bookmark not defined.

منابع

پیشگفتار

سپاس فراوان از خداوند متعال که این فرصت را به من داد تا اندوخته هایم را در اختیار دیگران قرار دهم.

در ارائه ی این کتاب مجموعه عزیزان فراوانی نقش داشتند که از همه ی این عزیزان سپاسگزاری می کنم.

هر چند که در ارائه ی این کتاب سعی شده است مجموعه ای کاملی بیان شود، اما از تمام خوانندگان گرامی تقاضا می شود من را از انتقادهای و پیشنهادات خود بی بهره نسازند.

تقدیم به همه ی پویندگان علم و دان

بخش اول

مقدمه و ضرورت مساله

قلدری^۱ یک شکل از رفتار پرخاشگرانه آشکار شده توسط استفاده از نیرو، زور و تهدید برای تأثیرگذاری بر دیگران بخصوص زمانی که این رفتار همیشگی است و شامل عدم توازن قدرت است همچنین قلدری یک مشکل قابل ملاحظه است که می تواند تأثیرات فیزیکی و روان شناختی بر سلامت روان قربانیان^۲ بگذارد (اومانام^۳، ۲۰۱۵). سالمیوالی^۴ (۲۰۱۰) قلدری را، یک زیرگروه از تجاوز فعال می داند و به عنوان یک رابطه که در آن رفتارهای پرخاشگرانه مکرر به سمت یک قربانی که قادر به دفاع کردن از خود نیست، تعریف کرده است. آزار و اذیتها در قلدری شامل طیف گسترده ای از سؤرفتارهاست (برخوردهای فیزیکی، حمله به ویژگی های شخصی، آزار کلامی، محروم ساختن های اجتماعی و خراب کردن روابط قربانی) که هم عامل تهدیدکننده ی برهم خوردن سلامت روان شناختی کودکان هم یک مشکل بزرگ برای مؤسسات تحصیلی در بسیاری از کشورهای دنیا است (اسکیت، مارین، لوییز، اریکسن و هلنا^۵، ۲۰۱۲).

قلدری، سلامت روان و پیشرفت تحصیلی هم قربانی و هم قلدر را تحت تأثیر می گذارد (بولتون، ترومن و مورای^۶، ۲۰۰۸). قتل وحشیانه یک دانش آموز ۱۶ ساله در مدرسه ای در مالزی در سال ۲۰۰۵ نگرانی عمومی در مورد خشونت در مدارس را بالا برد و نقش مخرب قلدری در روابط همسالان را نشان داد (یوبا، یاکوب و جوهری^۷، ۲۰۰۹). مطالعات مختلفی که در کشورهای انگلستان، آلمان، فنلاند، استرالیا انجام گرفته اند میزان شیوع قلدری را از ۱۵ تا ۲۰ درصد گزارش کرده اند و معمولی ترین شیوه زورگویی لقب دادن، مسخره کردن، فحش دادن ۲۰/۹ درصد بوده است (کارتال^۸، ۲۰۰۹). پونتزر^۹ (۲۰۱۰) نیز نشان داده است که ۲۳/۷ درصد از نمونه ی او زورگو، ۱۹/۹ درصد قربانی و ۹/۶ درصد نیز زورگو/ قربانی بوده اند.

قلدری یک مشکل با اثرات جدی است. مهارت حل مسئله^{۱۰} متغیری است که با قلدری مرتبط می باشد. یکی از شاخص های سلامت روان توانایی حل مسئله و تصمیم گیری است

bullying-^۱

^۲ - victim

Owuamanam-^۳

Salmivalli-^۴

Skyt, Marianne, Louise, Eriksen & Helena-^۵

Boulton, Trueman, & Murray-^۶

Uba, Yaacob, & Juhari-^۷

Kartal -^۸

Pontzer-^۹

^{۱۰} - Problem-Solving Inventory

(بورنشتاین، دیویدسون، کیس، موور^{۱۱}، ۲۰۰۳). مهارت حل مسئله یکی از وظایف اولیه فرد برای موفقیت در طول دوره نوجوانی است. برای اینکه نوجوانان بتوانند بر موانع و مشکلات این دوره بحرانی غلبه کنند لازم است به مهارت‌های حل مسئله مجهز باشند (اندروز، اینلی و فریدنبرگ، ۲۰۰۴). مطالعات نشان می‌دهد که هر دو دانش‌آموز قلدر و قربانی سطوح پایینی از حل مسئله دارند و ادعا دارند که دانش‌آموزان خصوصاً پسران به قلدری متوسل می‌شوند چراکه آن‌ها نمی‌دانند چگونه حل مسئله کنند (اتیک و کمر^{۱۲}، ۲۰۰۸). در مطالعه‌ی دنیز و ایرسوی^{۱۳} (۲۰۱۵) نیز بر روی دانش‌آموزان نشان داده شد که بین سطوح (اعتماد به خود، خود کنترلی) مهارت‌های حل مسئله و بروز رفتارهای قلدری رابطه منفی وجود دارد. در نتیجه با افزایش دادن قدرت حل مسئله و مهارت‌های اجتماعی می‌توانیم از بروز رفتارهای قلدرانه جلوگیری کنیم یا حداقل از آن‌ها بکاهیم. آموزش دادن کودکان در مهارت‌های فهم و تنظیم هیجان‌ها و مهارت‌های حل مسئله مؤثرترین عناصر مداخلات درمانی با کودکانی است که مشکلات رفتاری دارند (وبستر - ستراتون، رید، هاموند^{۱۴}، ۲۰۰۴). یکی دیگر از آثار قلدری تغییر خودپنداره^{۱۵} است (نویدی، ۱۳۷۳). خودپنداره نظام پویایی است که با اعتقادات، ارزشها، رغبتها، استعدادها و تواناییهای فرد ارتباط دارد. این عوامل از تعیین کننده‌های مسیر زندگی فرد هستند. خودپنداره ارزیابی کلی فرد از خودش است. این ارزیابی ناشی از ارزیابیهای ذهنی فرد از ویژگیهای خود است که ممکن است مثبت یا منفی باشد. خودپنداره مثبت نشاندهنده این است که فرد خودش را در مقام شخصی با نقاط قوت و ضعف می‌پذیرد و این امر موجب بالا رفتن اعتماد به نفس او در روابط اجتماعی می‌شود. خودپنداره منفی منعکس کننده احساس بی ارزشی و بی لیاقتی و نیز ناتوانی خود است (بونگ و اسکالویک^{۱۶}، ۲۰۰۳). مطالعه ای نشاد داد نوجوانانی که گرایش قلدری داشتند خود پنداره ی جسمانی و اجتماعی بالاتری داشتند اگرچه دیدگاهشان نسبت به خودشان در سایر ابعاد (مثلاً اقتصادی)، نسبتاً منفی بود. در همین مطالعه، قربانیان قلدری در همه ی ابعاد خودپنداره نمره ی پایین داشتند (سالمیوالی^{۱۷}، ۱۹۹۸). نانس^{۱۸} و همکاران (۲۰۰۱) نشان دادند که دانش‌آموزانی که قلدری می‌کنند بیشتر درگیر مشکلات رفتاری همچون مصرف مشروبات الکلی و سیگار می‌شوند. در توافق با تحقیقات فوق، حدود ۱۲ سال پیش مطالعات بیشتری تأثیرات بلندمدت منفی قلدری را بر قلدرها نشان

Bornstein, Davidson, Keyes, & Moore-^{۱۱}

Atik and Kemer-^{۱۲}

and Ersoy Deniz-^{۱۳}

^{۱۴} -Webster-Stratton, Reid, & Hammond,

self-concept -^{۱۵}

bong and skaalvik -^{۱۶}

salmivalli -^{۱۷}

Nansel-^{۱۸}

می‌دهد (سموکوفسکی و کوپاسز، ۲۰۰۵). .. مطالعات انجام‌شده در سه دهه‌ی اخیر در ایالات متحده، در اپیدمیولوژی افسردگی نشان داد که قلدری در بین نوجوانان یک خطر برای سلامتی رشدی آنان و یک علت بالقوه‌ی خشونت در میان آنان است (سموکوفسکی و کوپاسز^{۱۹}، ۲۰۰۵). از نظر استارک، هرن، فیشر^{۲۰} (۲۰۰۸) افسردگی ناشی از اختلال در شناخت، روابط بین فردی، عملکرد عصبی شیمایی و محیطی و همچنین نقص در مهارت‌های تنظیم هیجان، می‌باشد. افسردگی ضربه مهلک به رنج‌کشیدگان از آن وارد می‌کند اگرچه بیشتر نوجوانان از این دوره آشفته از افسردگی و اضطراب صدمه ندیده بیرون می‌آیند اما شمار زیادی هم تحت تأثر قرار می‌گیرند و متأسفانه اغلب در مراقبت‌های بهداشتی تشخیص داده نمی‌شود (کارانی و پوم، ۲۰۰۶).

امنیت جسمی و عاطفی دانش‌آموزان یک جزء لازم و ضروری از فضای یادگیری موفق است. قلدری پدیده‌ای بسیار شایع است که مانع رشد احساس سلامت عاطفی و اجتماعی دانش‌آموزان می‌شود، قلدری بر روی موقعیت تحصیلی تأثیر می‌گذارد رفتار قلدرانه می‌تواند نتایج منفی برای هرکدام از دانش‌آموزان و همچنین جو مدرسه ایجاد نموده و محیط یادگیری ناسالمی برای دانش‌آموزانی که تجربه قربانی شدن را داشته‌اند به وجود می‌آورد (آوربانسکی^{۲۱}، ۲۰۰۷). قلدری مشکل شایعی است که در چند دهه اخیر بسیاری از پژوهشگران حوزه تعلیم و تربیت را بر آن داشته است که برای شناسایی علل و عوامل مرتبط با این ناهنجاری و راه‌های پیشگیری از آن دست به پژوهش‌هایی بزنند (الئوس^{۲۲}، ۱۹۹۳).

قلدری به‌عنوان استفاده از یک رفتار پرخاشگرانه نظام‌مند و مکرر علیه دانش‌آموزان تعریف شده است که در آن یک یا چند نفر از دانش‌آموزان در یک بافت رابطه‌ای نامتعادل قدرت (بین قلدر و قربانیانشان) قرار دارند (گارسیا^{۲۳}، مارگالو^{۲۴}، ۲۰۱۴). دانش‌آموزی که به هر علت در محیط آموزشی تحت انواع قلدری قرار می‌گیرد دچار مشکلات روانی مانند احساس ناامنی، افت تحصیلی، بیزاری از مدرسه و ترک تحصیل می‌شود همچنین در طول زندگی اثرات ناگواری برای شخص به همراه خواهد داشت و سلامت جسمی و روانی وی را با خطرات جدی روبرو خواهد کرد (شارپ، ۱۹۹۶). میزان شیوع قلدری متغیر بین ۱۵ تا ۴۰ درصد است (اسمیت، ۲۰۰۴، الوئوس، ۱۹۹۳). البته واضح است که این میزان از یک مدرسه به مدرسه دیگر از یک منطقه به

mokowski, and Kopasz-^{۱۹}

Stark, Herren& Fisher-^{۲۰}

- Avrbansky^{۲۱}

Olweus -^{۲۲}

García-^{۲۳}

Margallo-^{۲۴}

منطقه‌ی دیگر متفاوت است و حتی در بعضی جوامع میزان آن بالاتر است چراکه قلدری یک پدیده‌ی جهانی است (کانت سونا^{۲۵} و اسمیت؛ ۲۰۰۶).

نتایج تحقیق لطفی و همکاران (۲۰۱۴) بر روی ۵۹۱ دانش‌آموز ۱۰ تا ۱۴ ساله یزدی، نرخ قلدری را ۳۸ درصد نشان داد که از این میان ۲۲/۶ مورد قلدری واقع شدند و ۱۵/۷ درصد هم قلدر بودند. در تحقیق جوزفسون^{۲۶} (۲۰۱۰) بر روی ۴۵ هزار دانش‌آموز آشکار شده بیش از ۵۰ درصد دانش‌آموزان قلدری نشان داده بودند و ۴۷ درصد از دانش‌آموزان حداقل یک‌بار قربانی قلدری شده بودند. قلدری، عملی جزئی که بتوان از آن چشم‌پوشی کرد نیست، بلکه عملی شروانه و ناگوار است که اثراتی مادام‌العمر و زیان‌بخش دارد (استوارت^{۲۷}، ۲۰۱۲). بخشی از افزایش نگرانی‌ها درباره قلدری به دلیل خودکشی عمومی قربانیان دوران کودکی است (تورنر، اکسیوم، بریم، هولت^{۲۸}، ۲۰۱۳).

در طول چند دهه گذشته حجم وسیعی از پژوهش‌ها به رفتارهای قلدری پرداخته‌اند. گرچه حداقل میزانی از تعارض و کشمکش از جمله رفتارهای معمولی در بین همسالان به حساب می‌آید. قلدری رایج‌ترین فرم خشونت در مدارس است و عواقب پایداری در بزرگسالی دارد (دومینو^{۲۹}، ۲۰۱۳). شرمندگی و احساس گناه در قلدرها دیده نمی‌شود و نسبت به دیگران احساس همدردی ندارند. به قدرت‌های خود متکی هستند مهارت‌های اجتماعی ضعیفی دارند و دنبال نشانه‌های ضعف و انفعال در دیگران می‌گردند (مون و الارید^{۳۰}، ۲۰۱۴).

معمولاً افراد قلدر از خانواده‌های فاقد الگوهای نقش و انضباط و مواجه شده با خشونت می‌باشند، در خانواده‌های این افراد از روش‌های انضباطی پرخاشگرانه استفاده می‌شود و این خانواده‌ها معمولاً فاقد مهارت‌های حل مسئله می‌باشند (هنتر و بویل^{۳۱}، ۲۰۰۳).

در پژوهشی که وودز، والک، ناویکی و هال^{۳۲} (۲۰۰۹) در رابطه با دانش‌آموزان قلدر انجام داده‌اند به این نتیجه رسیدند که افراد قلدر از سلامت روانی پایین و قدرت حل مسئله ضعیفی برخوردار هستند. افراد قلدر ممکن است بیشتر تمایل به شرکت در رفتارهای خطرناک و ناسالم به‌عنوان راهی برای مقابله با استرس را انتخاب کنند (وودز و همکاران، ۲۰۰۹). مطالعات نشان داده است که افراد قلدر نگرش مثبتی به خشونت دارند به‌ویژه به‌عنوان یک وسیله‌ی حل مسائل و یا گرفتن چیزی که آن‌ها می‌خواهند، از آن استفاده می‌کنند (کارنی، ۲۰۰۶). رابطه

^{۲۵} - Kanetsuna,

^{۲۶} - Josephson

^{۲۷} - Stewart

^{۲۸} - Turner, Exum, Brame, & Holt

domino-

^{۲۹} Moon, Alarid-

^{۳۰} hanter&boyle

^{۳۱} - Woods, Wolke, Nowicki, Hall

همدلی و تقلید به عنوان یک روش حل مسئله در بروز رفتار قلدری بین دانش آموزان مستعد بیشتر است (گابینی^{۳۳} ۲۰۰۴).

مداخلات ضد قلدری که تنها هدفشان دانش آموزان ویژه ای است، عموماً بی اثر هستند. در مقابل برنامه هایی که هدفشان تمام تشکیلات مدرسه (دانش آموزان، معلمان، والدین) است، به شیوه ای که رسوم مدرسه را تغییر دهند، موثر هستند. (الثوس، ۱۹۹۶). نظریه خودپنداره ممکن است یک توضیح نظری برای این اختلاف باشد (مارش^{۳۴}، ۱۹۹۰). قلدرها گاهی حس قدرت شخصی را به دست می آورند و گاهی ممکن است تقویت اجتماعی از طریق همتایانشان بخاطر رفتارهای قلدرانه و تهدید قربانیانشان، دریافت کنند. در این بافت اجتماعی رفتارهای قلدرانه و خودپنداره ممکن است رابطه ی مثبتی با هم داشته باشند. تا وقتی که رسوم مدرسه به قلدرها اجازه دهد که خود پنداره یشان را از طریق این رفتارها افزایش دهند، مداخلاتی که بر دانش آموزان خاصی متمرکز است به احتمال کمی به موفقیت می رسند. وقتی که رسوم مدرسه تغییر کنند و قلدری بعنوان شکلی از رفتارهای غیر قابل قبول نشان داده شوند که کمتر به وسیله ی والدین، معلمان و خصوصاً سایر دانش آموزان بخشوده شود، رفتارهای قلدری کمتر در خود پنداره ی مثبت دخیل می شوند. مشکلات مرتبط با قربانی قلدری بودن هم احتمالاً به طور معکوس رابطه ی منفی با خود پنداره دارد. همچنین تعدادی اطلاعات تایید کننده در مورد وابستگی عزت نفس به عنوان جنبه ای از خود پنداره و قلدری وجود دارد. برای نمونه بزرگسالان پرخاشگر و قلدری که مکرراً دیگران را قربانی می کنند، عزت نفس بالاتر پیدا کرده اند (الثوس، ۱۹۹۷). در مطالعه ای مشخص شد که میانگین نمرات خودپنداره و رفتار افراد در گروه بدون سابقه کیفی به طور معنی داری بالاتر بود. این پژوهش حاکی از این مطلب بود که نوجوانان عادی نسبت به نوجوانان بزهکار، خودپنداره ی بالاتری داشتند (کره رودی، کیانی، ایزدی و علوی، ۲۰۱۱). اروین استوب^{۳۵} (۱۹۹۹) معتقد است که چون کودکان پرخاشگر فاقد ملاک های اجتماعی برای کسب تصویری مثبت از طریق شایستگی و عملکرد خوب هستند بنابراین آنها خود پنداره شان را حول قدرت، نیر و و برتری بر دیگران سازمان می دهند. آسیب به دیگران راهی برای اثبات هویت و جبران ناکامی در سایر ابعاد می شود. در مقایسه با قربانیان قلدری، قلدرها افرادی هستند که به نظر میرسد مشکل کمتری در رابطه با خود پنداره دارند (هوبر، تارکینیو و ثویلیر^{۳۶}، ۲۰۰۶). اگرچه قلدرها به نظر می رسد مشکل کمتری بابت خود

^{۳۳} - Gini

^{۳۴} - marsh

^{۳۵} - e.staub

^{۳۶} - Houbre, Tarquinie, thuillier

پنداره شان به نسبت قربانیان دارند، مطالعات کریستی-میزل^{۳۷} (۲۰۰۳) نشان داد که خود پنداره منفی یکی از مهمترین پیش بین های مهم رفتار های قلدرانه در بچه های دبستانی و دبیرستانی است. در هر حال خودپنداره قلدرها در مورد شایستگی ورزشی و اجتماعی مثبت تر از بقیه ی دانش آموزان است. این نشان می دهد که قلدرها در گروه های همتایشان محبوب تر هستند ولی در خارج از این گروه ها این گونه نیست (بولتون و اندروو، ۱۹۹۲؛ کایم، نکرمان، جست و گاریپی، ۱۹۹۸؛ فانک، ۲۰۰۱؛ الثوس، ۱۹۹۳؛ هوبر و همکاران، ۲۰۰۶). مطالعات هوبر، تارکینیو و لانفانچی^{۳۸} (۲۰۱۰) نشان داد که خود پنداره ی می تواند قلدر بودن را پیش بینی کند. تحلیل ارتباط بین قلدری بلند مدت و خود پنداره ی آنها نشان داد که سطح معینی از خودپنداره ی منفی می تواند قلدری بلند مدت را پیش بینی کند.

از دیگر متغیرهای مرتبط با قلدری، افسردگی است. قلدری میان همسالان مدرسه به نشانه های هیجانی گوناگون مثل افسردگی و اضطراب مرتبط شده است (ین^{۳۹} و همکاران، ۲۰۱۴). دانش آموزان قلدر ممکن است اضطراب و عزت نفس کاذب و افسردگی را تجربه کنند (اندهیم و ساند^{۴۰}، ۲۰۱۰). سوای مطالعات زیادی که درباره ی رابطه ی افسردگی و قلدری انجام شده توضیحاتی درباره این رابطه ارائه شده است که یک مضمون مشترک ادبیات قلدری اختلال در رشد شناختی - اجتماعی نوجوانان است (برنستین و واتسون، ۱۹۹۷؛ اولئوس، ۱۹۹۳؛ شافر و همکاران، ۲۰۰۴). مطالعات نشان داده اند که افسردگی و قلدری به طور معناداری باهم همبستگی مثبت دارند (یوبا، یاکوب، جوهری، ۲۰۱۰؛ کامپولیائین^{۴۱} و همکاران، ۲۰۰۱؛ کوالسکی، ۲۰۰۳؛ وادروال، ویت، هیرسینگ،^{۴۲} ۲۰۰۳؛ لوارسون و همکاران، ۲۰۰۵؛ لی، ۲۰۰۶). عمده ی نتایج حاکی از آن است که رابطه ی بین قلدری و افسردگی در دختران و پسران متفاوت است چه در شکل مستقیم و چه غیرمستقیم قلدری (واندروال و همکاران، ۲۰۰۳؛ بالدردی و فارینگتون^{۴۳}، ۲۰۰۴). گرانا و دهام (۲۰۰۷) نشان دادند که نوجوانان قلدر بیش از کسانی که قلدر نبودند، افسرده بودند.

قلدری پدیده ای بسیار شایع است که مانع رشد احساس سلامت عاطفی و اجتماعی دانش آموزان می شود، قلدری بر روی موقعیت تحصیلی تأثیر می گذارد رفتار قلدرانه می تواند نتایج منفی برای هر کدام از دانش آموزان و همچنین جو مدرسه ایجاد نموده و محیط یادگیری

Christie-mizell ۳۷ -

lanfranchi ۳۸ -
yen- ۳۹

Undheim AM, Sund. ۴۰

Kumpulainen, Rasanen, Puura ۴۱ -

-Van der, Wal, Wit, Hirasing ۴۲ -

Baldry, and Farrington- ۴۳

ناسالمی برای دانش‌آموزانی که تجربه قربانی شدن را داشته‌اند به وجود آورد (یوربانسکی^{۴۴}، ۲۰۰۷). نوجوانی دوره‌ی انتقال از کودکی به بزرگسالی است (برک، ۲۰۰۱). تغییرات این دوره از رشد ممکن است زمینه‌ساز مشکلات خاصی شود. هنگامی که نوجوانان نمی‌توانند به‌طور موفقیت‌آمیز با بحران‌ها و چالش‌های تحولی غلبه کنند، پریشانی‌های روان‌شناختی را تجربه خواهند کرد و اختلال قابل‌ملاحظه‌ای در جریان بهنجار زندگی روزمره و جنبه‌های عاطفی، اجتماعی و شناختی بروز خواهد کرد که به دنبال آن شخصیت آن‌ها دچار اغتشاش خواهد شد (گابری، کلی، مارتین، ۲۰۰۲). همچنین قلدری دانش‌آموزان به‌ویژه در دوره نوجوانی یک مشکل مهم جهانی است (پپلر، کرایگ، ۲۰۰۸)، زیرا هر ساله بیش از ۱۰۰ تا ۶۰۰ میلیون نوجوان در سرتاسر جهان به‌صورت مستقیم درگیر رفتارهای قلدری می‌شوند (ولک، کرایگ، بویس، کینگ، ۲۰۰۶).

مطالعات در زمینه‌ی قلدری نشان می‌دهند که حدود ۳۰ درصد دانش‌آموزان به طریقی در رفتارهای قلدری یا به‌عنوان فرد قلدر یا قربانی یا هر دو درگیر می‌شوند (کان، کانتر، ۲۰۰۳، هاریس، ویلوبای، ۲۰۰۳). همچنین بررسی میزان شیوع قلدری در بین دانش‌آموزان جوان ایرانی، نشان داده که ۳۸/۴ درصد از دانش‌آموزان ایرانی، رفتار قلدری از خود نشان می‌دهند و علاوه بر این، قربانیان قلدری نیز بالاترین سطح از اضطراب، افسردگی و خشم را گزارش کرده‌اند (لطفی، دولتشاهی، محمدخانی، کامیل و رضایی^{۴۵}، ۲۰۱۴). بر اساس گزارش‌های انستیتوی ملی سلامت کودک و رشد انسان از بین کل ۳۰ درصد دانش‌آموزانی که درگیر قلدری بودند، ۱۳ درصد قلدر، ۱۱ درصد قربانی قلدری و ۶ درصد نیز هر دو را تجربه کرده‌اند (کاس، ایوانس، شاه، ۲۰۰۳). ایوبی و همکاران میزان شیوع قلدری در دانش‌آموزان پسر دبیرستانی شهر زنجان را ۲۶/۳ درصد گزارش کردند (ایوبی، بیدل، بهرامی، رحیمی و همکاران، ۲۰۱۳).

با توجه به اینکه میزان شیوع قلدری/قربانی شدن در دانش‌آموزان بالا می‌باشد و اثرات جبران‌ناپذیری بروی آن‌ها می‌گذارد؛ و از آنجایی که قربانی قلدری بودن در نوجوانی باعث افزایش مشکلات رفتاری و هیجانی و کاهش عزت‌نفس (آندهیم، ساند، ۲۰۱۰)، پیشرفت تحصیلی (گلیو، فان، کاتن، ۲۰۰۵)، کیفیت زندگی (فریسن، بارنیلند، ۲۰۱۰) و مشکلات روان‌شناختی در دوران جوانی و بزرگسالی (نان سل، کریگ، اوپریک، سالوجا، ۲۰۰۴) می‌شود و همچنین مشکلات رفتاری آن‌ها اثرات منفی بر سازگاری روان‌شناختی (خودکنترلی، تنظیم هیجان و سازگاری در مدرسه) دارد. قربانیان قلدری در معرض مشکلاتی مانند مصرف بالای سیگار، الکل سوءمصرف

^{۴۴}Avrbansky

مواد مخدر در آینده هستند (آرستتک، والش، ترزنسوک، نیوکمب، کاپس، مافیت، ۲۰۰۶، تیلور، هاویلند، دی آمیکو، ۲۰۰۹).

ما نیازمند مطالعه و بررسی‌های بیشتری در مورد رفتار قلدری و عوامل مؤثر در آن هستیم و همچنین باید در این راستا مطالعات بین‌المللی انجام گیرد تا از تأثیرات این پدیده در سلامت روانی دانش‌آموزان کمتر شود (کریگ، ۲۰۰۹). اگرچه عمده تحقیقات انجام یافته‌ی مرتبط، به چگونگی پیشگیری از وقوع قلدری در بین دانش‌آموزان پرداخته‌اند، اما مطالعات بسیار محدودی (بخصوص در ایران) به بررسی متغیرهای همبسته با آن و در خود دانش‌آموزان (درون فردی) اختصاص یافته‌اند. یافتن این متغیرهای همبسته باعث می‌شود عوامل کاهش سازگاری افراد قلدر را پیش‌بینی نماییم و مداخله‌های لازم متناسب با مشکلات را جهت سلامت و سازگاری بیشتر وی فراهم آوریم. به همین دلیل پژوهش حاضر در صدد بررسی نقش مهارت‌های حل مساله، خودپنداره و افسردگی در پیش‌بینی قلدری در دانش‌آموزان می‌باشد.